

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๗ - ๑๙/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๓/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๑๔/๒๕๖๕

วันที่ ๒ เดือน พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลแพ่ง

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๔/๓ มาตรา ๒๔๔/๕ และมาตรา ๒๔๔/๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑ มาตรา ๓๑๗/๔ และมาตรา ๓๑๗/๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ความเห็น

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มีเจตนารมณ์เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของระบบการซื้อขายหลักทรัพย์และรองรับการเชื่อมโยงระหว่างตลาดทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งกำหนดให้นำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดแทนมาตรการลงโทษทางอาญาได้ในบางกรณี เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้ลงทุนได้รับการคุ้มครองมากยิ่งขึ้น โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ดังกล่าว ได้บัญญัติมาตรการทางกฎหมายเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิด ประกอบด้วย ๓ มาตรการ คือ มาตรการทางปกครอง มาตรการบังคับทางอาญา และมาตรการลงโทษทางแพ่ง

มาตรการทางปกครอง (Administrative Actions) หมายถึง มาตรการลงโทษที่ฝ่ายปกครอง ได้มีคำสั่งทางปกครองเพื่อใช้บังคับแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ในการเป็นบุคคลผู้ที่ได้รับอนุญาต ผู้ได้รับความเห็นชอบ หรือผู้ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย เช่น ผู้ประกอบการธุรกิจหลักทรัพย์ ผู้ประกอบการธุรกิจสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ที่ปรึกษาทางการเงิน ผู้สอบบัญชี บริษัทประเมินมูลค่าทรัพย์สิน สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ ผู้แทนผู้ถือหุ้นกู้ และบุคลากรในธุรกิจตลาดทุน เป็นต้น

มาตรการบังคับทางอาญา (Criminal Actions) หมายถึง มาตรการบังคับต่าง ๆ ตามกฎหมายอาญา เพื่อใช้บังคับกับผู้กระทำความผิด โดยประกอบด้วยมาตรการเกี่ยวกับชีวิต เช่น โทษประหารชีวิต เป็นต้น มาตรการเกี่ยวกับร่างกาย เช่น โทษจำคุก โทษกักขัง เป็นต้น และมาตรการเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น โทษปรับ โทษริบทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีหน้าที่ และอำนาจบังคับใช้กฎหมายกับบุคคลที่ได้กระทำการ หรือละเว้นกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ประกอบด้วย การเปรียบเทียบความผิดอาญาโดยคณะกรรมการเปรียบเทียบ และการดำเนินคดีอาญา ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

มาตรการลงโทษทางแพ่ง (Civil Actions) หมายถึง มาตรการลงโทษผู้กระทำความผิด ภายใต้หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยเน้นการลงโทษที่ตัวเงินและทรัพย์สินของผู้กระทำความผิด จึงมีลักษณะการผสมผสานระหว่างกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา เพื่อให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจบางประเภท ทั้งนี้ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีหน้าที่และอำนาจกำหนดมาตรการลงโทษทางแพ่งโดยความยินยอมของผู้กระทำความผิด และดำเนินคดีแพ่งตามกระบวนการยุติธรรมทางแพ่งด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.)

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๒๔๔/๓ ห้ามมิให้บุคคลใดกระทำการ ดังต่อไปนี้

(๑) ส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ อันเป็นการทำให้บุคคลทั่วไป เข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์

(๒) ส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ หรือซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ในลักษณะต่อเนื่องกันโดยมุ่งหมาย ให้ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด

มาตรา ๒๔๔/๕ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าการกระทำดังต่อไปนี้ เป็นการกระทำที่ทำให้บุคคลทั่วไป เข้าใจผิดเกี่ยวกับราคาหรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์ตามมาตรา ๒๔๔/๓ (๑) หรือเป็นการกระทำ ที่ทำให้ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด ตามมาตรา ๒๔๔/๓ (๒) แล้วแต่กรณี

(๑) ซื้อหรือขายหลักทรัพย์ซึ่งในที่สุดบุคคลที่ได้ประโยชน์จากการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ยังคงเป็นบุคคลคนเดียวกัน

(๒) ส่งคำสั่งซื้อหลักทรัพย์โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเองหรือบุคคลซึ่งร่วมกันกระทำการ ได้สั่งขาย หรือจะสั่งขายหลักทรัพย์เดียวกัน ในจำนวนใกล้เคียงกัน ราคาใกล้เคียงกัน และภายในเวลาใกล้เคียงกัน

(๓) ส่งคำสั่งขายหลักทรัพย์โดยรู้อยู่แล้วว่าตนเองหรือบุคคลซึ่งร่วมกันกระทำการ ได้สั่งซื้อ หรือจะสั่งซื้อหลักทรัพย์เดียวกัน ในจำนวนใกล้เคียงกัน ราคาใกล้เคียงกัน และภายในเวลาใกล้เคียงกัน

(๔) ส่ง แก้วไข หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในช่วงก่อนเปิดหรือช่วงก่อนปิด ตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ แล้วแต่กรณี โดยมุ่งหมายให้ราคาเปิดหรือราคาปิด ของหลักทรัพย์นั้นสูงหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

(๕) ส่ง แก้วไข หรือยกเลิกคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในลักษณะที่เป็นการขัดขวางการซื้อ หรือขายหลักทรัพย์ของบุคคลอื่น ซึ่งมีผลทำให้บุคคลอื่นต้องส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในราคา ที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าที่ควรจะเป็น

มาตรา ๒๔๔/๖ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้กระทำการดังต่อไปนี้ เป็นตัวการในการกระทำความผิด ตามมาตรา ๒๔๔/๓

(๑) เปิดบัญชีธนาคารร่วมกันเพื่อการชำระเงินหรือรับชำระเงินที่เกี่ยวกับหรือเนื่องจากการซื้อขาย หลักทรัพย์

(๒) ยอมให้บุคคลอื่นใช้ประโยชน์จากบัญชีธนาคารของตนเพื่อการชำระเงินหรือรับชำระเงิน ที่เกี่ยวกับหรือเนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์

- (๓) ยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์ของตน
- (๔) ชำระเงินหรือรับชำระเงินค่าซื้อขายหลักทรัพย์แทนกัน
- (๕) นำเงินหรือทรัพย์สินอื่นมาวางเป็นประกันในการซื้อขายหลักทรัพย์แทนกัน
- (๖) ยอมให้บุคคลอื่นรับประโยชน์หรือรับผิดชอบในการชำระเงินที่เกี่ยวกับหรือเนื่องจากการซื้อขายหลักทรัพย์ของตน หรือ
- (๗) โอนหรือรับโอนหลักทรัพย์ระหว่างกัน

มาตรา ๓๑๗/๑ ให้การกระทำความผิดดังต่อไปนี้ เป็นการกระทำความผิดที่อาจดำเนินมาตรการลงโทษทางแพ่งกับผู้กระทำความผิดนั้นได้

(๑) กระทำการอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๙๖ หรือมาตรา ๒๙๖/๑

(๒) แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งในสาระสำคัญ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗๘ หรือมาตรา ๒๘๑/๑๐

(๓) ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการหรือผู้บริหารตามมาตรา ๘๙/๗ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๘๑/๒ วรรคหนึ่ง

(๔) ยินยอมให้บุคคลอื่นใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์หรือบัญชีธนาคารที่ใช้ชำระค่าซื้อขายหลักทรัพย์หรือใช้บัญชีซื้อขายหลักทรัพย์หรือบัญชีธนาคารของบุคคลอื่น อันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๙๗

การนำมาตรการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับแก่ผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำ ผลกระทบต่อตลาดทุน พยานหลักฐานที่อาจนำมาใช้พิสูจน์ความผิด และความคุ้มค่าในการดำเนินมาตรการนั้น

มาตรา ๓๑๗/๔ มาตรการลงโทษทางแพ่ง ได้แก่

(๑) ค่าปรับทางแพ่งตามมาตรา ๓๑๗/๕

(๒) ชดใช้เงินในจำนวนที่เท่ากับผลประโยชน์ที่ได้รับหรือพึงได้รับจากการกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๑๗/๑

(๓) ห้ามเข้าซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ หรือเข้าผูกพันตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในศูนย์ซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินห้าปี

(๔) ห้ามเป็นกรรมการหรือผู้บริหารในบริษัทที่ออกหลักทรัพย์หรือบริษัทหลักทรัพย์ภายในระยะเวลาที่กำหนดซึ่งต้องไม่เกินสิบปี

(๕) ชดใช้ค่าใช้จ่ายของสำนักงานเนื่องจากการตรวจสอบการกระทำความผิดนั้นคืนให้แก่สำนักงาน
มาตรา ๓๑๗/๕ ให้กำหนดค่าปรับทางแพ่ง ดังนี้

(๑) กรณีตามมาตรา ๓๑๗/๑ (๑) หรือ (๒) ให้ปรับเป็นเงินไม่เกินสองเท่าของผลประโยชน์
ที่บุคคลนั้นได้รับไว้หรือพึงได้รับจากการกระทำความผิดนั้น แต่ต้องไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท ในกรณีที่ไม่สามารถ
คำนวณผลประโยชน์ได้ ให้ปรับตั้งแต่ห้าแสนบาทถึงสองล้านบาท

(๒) กรณีตามมาตรา ๓๑๗/๑ (๓) หรือ (๔) ให้ปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงหนึ่งล้านบาท

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ได้บัญญัติมาตรการทางกฎหมาย
เพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดประกอบด้วยมาตรการทางปกครอง มาตรการบังคับทางอาญาและ
มาตรการลงโทษทางแพ่ง โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้ลงทุน
ได้รับการคุ้มครองมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อให้มีกลไกการควบคุมการซื้อขายหลักทรัพย์ที่มีความเชื่อมโยง
ระหว่างตลาดทุนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม
โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๔๔/๓
เป็นบทบัญญัติที่ยังคงไว้ซึ่งหลักการเดียวกับมาตรา ๒๔๓ โดยบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการกระทำ
อันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ในลักษณะของการกระทำที่ห้ามดำเนินการเนื่องจาก
มีลักษณะเป็นการปั่นหุ้น ส่วนมาตรา ๒๔๔/๕ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการกระทำตามมาตรา ๒๔๔/๕
(๑) ถึง (๕) โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นการกระทำที่ทำให้บุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคา
หรือปริมาณซื้อขายหลักทรัพย์ หรือเป็นการกระทำที่ทำให้ราคาหลักทรัพย์หรือปริมาณการซื้อขาย
หรือขายหลักทรัพย์นั้นผิดไปจากสภาพปกติของตลาด และมาตรา ๒๔๔/๖ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับ
การกระทำตามมาตรา ๒๔๔/๖ (๑) ถึง (๗) โดยให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้กระทำการเป็นตัวการ
ในการกระทำความผิด ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๒๔๔/๓ มาตรา ๒๔๔/๕ และมาตรา ๒๔๔/๖
จึงเป็นการกำหนดความผิดของการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ และกำหนด
บทสันนิษฐานในกรณีต่าง ๆ ของการกระทำอันไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นเพียง
การสันนิษฐานในข้อเท็จจริงที่เป็นองค์ประกอบความผิดเพียงบางข้อ หลังจากที่ได้มีการพิสูจน์การกระทำ
ที่เกี่ยวข้องกับความผิดที่จำเลยถูกกล่าวหา จึงเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับหลักความได้สัดส่วน
และหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบ

ต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่ง หรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง และสอดคล้องกับหลักการดำเนินทางอาญาตามบทสันนิษฐาน ในคดีอาญาว่า บุคคลถือเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุด

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๓๑๗/๑ เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะของการกระทำความผิดที่อาจนำมาตราการลงโทษทางแพ่งมาใช้บังคับ กับความผิดบางประเภท โดยคำนึงถึงความร้ายแรงของการกระทำ ผลกระทบต่อตลาดทุน พยานหลักฐาน ที่อาจนำมาใช้พิสูจน์ความผิด และความคุ้มค่าในการดำเนินมาตรการนั้น ส่วนมาตรา ๓๑๗/๔ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทลงโทษของมาตรการลงโทษทางแพ่ง และมาตรา ๓๑๗/๕ เป็นบทบัญญัติ ที่กำหนดค่าปรับทางแพ่ง ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๓๑๗/๑ มาตรา ๓๑๗/๔ และมาตรา ๓๑๗/๕ จึงเป็นการกำหนดให้มีมาตรการลงโทษทางแพ่งเพิ่มเติมจากการบังคับใช้กฎหมายผ่านมาตรการลงโทษ ทางอาญา อันเป็นบทบัญญัติที่ทำให้เกิดความชัดเจนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย ให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีอำนาจในการกำหนด มาตรการลงโทษทางแพ่งโดยความยินยอมของผู้กระทำความผิดภายใต้ความเห็นชอบของคณะกรรมการ พิจารณามาตรการลงโทษทางแพ่ง (ค.ม.พ.) และสอดคล้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคลในการดำเนิน มาตรการลงโทษทางแพ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๔๔/๓ มาตรา ๒๔๔/๕ และมาตรา ๒๔๔/๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๓๑๗/๑ มาตรา ๓๑๗/๔ และมาตรา ๓๑๗/๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

(นายปัญญา อุดชาชน)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ